

Kiadó, és akkor már az is mellékes, Kolozsváron vagy Budapesten veszitek meg a könyvet, tág ez a világ, még akkor is, ha csak magyarul olvasunk, mert igazán és végsősoron úgyis csak a szív számít.

Hiteles könyv ez. Egy apa írja, egy férfi apaszerepben, felnőtt szerepben. Igazán felnőtté talán épp e gyermekével kiteljesedett kapcsolat révén válik. Nem hazudik hamis világot: őszintesége ragad magával. Végigkövethetjük, ahogy a kis óvodásból iskolás lesz, ahogy a szerepeket tanulja a kislány: „Apa, / ne menj be a szobámba / és ne vesd meg az ágyamat, / ne hangoskodj, ahogy szoktál, / mert az ágyamban Coccolinóék alszanak, / egyelőre csak ketten, / de ha még veszünk egyet, akkor hárman lesznek, / az már egy család, / és egy családot nem illik zavarani, / akkor sem, ha még nem család / apa, hát te még ennyit sem tudsz???”

Egyszerre jellemzi a kötetet a játékosság, a felelősségérzet, a való-

sághoz való ragaszkodás, a gyermek iránti csodálat, azaz a rácsodálkozás. Hogy aztán jöjjön az iskoláskorszak, (más) problémákkal. S a felnőtt, a férfi szorongásával: „Elmúlt, jaj, elmúlt hát ez is, / véget ér ez is nemsokára, / még pár hónap, s az oviból / úgy elvisz az iskolatáska, / ki tudja, meddig örülünk, / meddig tarthat még szívünk bálja, / meddig gondolsz még szívesen, / derűsen anyára s apára, / mikor lesz sok is már belőlünk, / hány évig tart az ártatlanság, / mikor viszed már te a táskát – / kislányom, legyen neked könnyű / ez a sötétes világosság.” A különleges, a gyermek perspektívájából megrajzolt-megfestett, finom ívű illusztrációk önálló alkotásként is megállnák a helyüket.

Olyan ez a könyv, hogy az embernek megjön tőle a kedve gyermekirodalmat olvasni.

LÁNG ESZTER

(*Koinónia* Kiadó, Kolozsvár, 2009, 50 oldal, 1850 Ft)

Kultúra

PRÁGAI TAMÁS:
Kivezetés a költészetből
Hogyan olvassunk kortárs
verseket?

Prágai Tamásnak a 2010-es könyvhétre megjelent kötete hiánypótló mű lehet a magyar irodalomtudo-

mányi diskurzusban, hiszen, miként alcíme is sugallja, megkísérli felgöngyöltetni azokat a támpontokat, értelmezési hagyományokat, amelyek mentén a kortárs magyar líra – nemcsak a hivatásos kritikus vagy irodalmár, hanem akár a laikus számára is – olvasható lehet.

Prágai kötete elsőként a versjelrendszerével, a verset konstitutáló tényezőkkel foglalkozik, majd rátér a megjelenítés stációira, megkísérelve feltárni, mi motíválja egyáltalán a kortárs versek megírását. Ezt követi a kortárs költemények lehetséges identitásalakzatainak, illetve a műfordítás lehetőségeinek igen alapos vizsgálata. Az első nagyobb, *Játszani is engedd* című tematikus egység végén a kötet a líra egyik archetipikus megszólalásmódjával, a megszólítással foglalkozik.

A könyv második nagyobb, *A hagyomány dinamikája* című szakaszának első része a változat és a parafrázis versbeni megvalósítási lehetőségeit kutatja, majd áttér a hagyománynak a költészetben betöltött szerepére, illetve a gnóma és az antropomorfizáció kérdésére. Ezután a tagoló és az ütemes verselés összehasonlítása, a kortárs vers prozódiai vizsgálata, végül pedig a szabadvers módszertani elemzése következik.

A harmadik, *Az értelmezés dinamikája* című nagyobb tematikus egység első fejezete immár konkrét műelemzésekkel indít, Illyés Gyula népiességének és/vagy későmodernségének kérdését kutatva. Ezután Orbán Ottó verseinek tipologizálása következik, majd a *Harctalan nem-*

zedék – kivezetés az irodalomkritikából című kisebb záró szakasz, melyben Prágai voltaképpen az irodalomtörténet-írás és az irodalomértelmezés válságával vet számot, rámutatva, milyen nehézségek állhatnak az olvasók és az elemzők útjába kortárs versek olvasása, értelmezése során.

A *Kivezetés a költészetből* című kötetnek mindenképpen erénye, hogy nem csupán irodalomelméleti/irodalomtörténeti munka,

nem valamely konkrét irodalomelméleti iskola terméke, sokkal inkább egyfajta gyakorlati mű, amely sok szövegelemzést tartalmaz, általuk pedig értelmezési stratégiákat kínál olyan szövegekhez, melyek addig számunkra értelmezhetetlenek, de legalábbis nehezen felfejthetőnek tűntek. A kötet nyelvezete is jelzi, hogy nem közönséges, a szűk szakma számára íródott munkáról van szó, hiszen a műveltebb, versolvasó, de az irodalomtudományban nem feltétlenül tájékozott közönséghez is szól – habár nyilvánvalóan számos hivatkozást tartalmaz, tartva magát a tudományosság kritériumaihoz. Amennyiben Prágai jelen kötetét mégis valamely irodalomelméleti iskolához, értelmezési hagyományhoz akarnánk sorolni, talán a hermeneutikához állhat legközelebb, legalábbis abban az értelemben, hogy napjaink olykor

pesszimista szellemtudományi diskurzusával, az egyes iskolák látszólagos nihilizmusával szemben optimistán hisz abban, hogy a szöveg, elsősorban persze a lírai szöveg jelentéssel bír, tehát értelmezhető, befogadható, sőt magához a létmódjához tartozik, hogy interpretációra szorul, olvasó/befogadó nélkül pedig jóformán nem is létezik.

Úgy vélem, a *Kivezetés a költészetből* címével ellentétben nemhogy végleg kivezethetné olvasóját a költészetből, egyszer s mindenkorra elvéve a kedvét a kortárs irodalom olvasásától, hanem sokkal inkább *bevezetést* kínál olvasásának stratégiáiba, többek között megcáfolva azon gyakran idézett, napjainkra talán már kiüresedett közhelyet, amely szerint a kortárs líra olvashatatlan, érthetetlen.

A kötet sugalmazása szerint a kortárs költészet nem hagymázás loscogás, érthetetlen szövegek kaotikus halmaza, amit a laikus és pesszimista olvasó oly gyakran gondolni vél, hanem igenis egy gazdag, izgalmas szellemi kihívásokat kínáló terep, ahol a szenzibilis befogadó egy kis türelemmel és körültekintéssel könnyen megtalálhatja azt, ami az ízlésének megfelel, amennyiben képes újra bizalommal fordulni a lírai szövegek felé.

KÁNTÁS BALÁZS

(*Napkút Kiadó, Budapest, 2010,*
246 oldal, 2490 Ft)

Novum
Az Újraírások Nemzetközi
Konferencia Junior
szekciójának tanulmánykötete

A fiatalok, míg oroszláncörmeiket köszörülik, mind a jövő ígérését hordozzák. De vajon lesz-e, aki kezét nyújt majd nekik, s lesz-e egyáltalán olyan kéz, amelyből örökséget és folytatható szokást kapva teljesebben ki pályájuk?

A kötet írásai még többnyire magukon hordozzák az egyetemi órák mozgalmasságát, de azért felfedezhetőek már bennük olyan megközelítésbeli hajlékonyságok, amelyek mind a hagyományosabb, mind az arra következő szemlélet tágítására törekednek. Nem ellentmondás nélküliek, frissesség és kiforratlanság, példakövetés kontra elrugaszkodás: ezek a legfőbb jellemzők. Egy részüknek láthatóan a módszerválasztás áll a középpontjában, ami fontos követelmény, habár egy bizonyos életkoron és tapasztalaton túl minden módszer jó. Hiszen nem annyira a metódusok jelentenek problémát, mint inkább kizárólagos alkalmazásuk. A fantázia, az erudíció, a problémalátás, a szerteágazó ismeret, a pontos és hajlékony nyelv: ezek nélkül a legpiacképesebb módszer sem ér sokat. Érzik ezt nyilván a kötet szerzői is, akik közül – talán éppen ezért – nem egyet a túlbiztosító elbeszélésmód jellemez: úgy tűnik, hogy állítanak valamit, aztán mint-